

MUSTAFA KEMAL
ATATÜRK

*Türkiye'nin
Geleceği*

CUMHURİYETİN 100. YILI

3. BASKI
♥ can
miras

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
TÜRKİYE'NİN
GELECEĞİ

Can Miras

Türkiye'nin Geleceği, Mustafa Kemal Atatürk

© 2023, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2023

3. basım: Ocak 2024, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Mustafa Çevikdoğan

Düzeltili: Melis Oflas

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Baskı ve cilt: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi A Blok No: 3/1 Z. Kat

Avcılar-İstanbul

Sertifika No: 44451

ISBN 978-975-07-6072-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK
TÜRKİYE'NİN
GELECEĞİ

SÖYLEV

♥can

Mustafa Kemal Atatürk'ün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Nutuk, 2023

Türkiye'nin İlk Yılları, 2023

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK, 1881'de Selanik'te doğdu. Selanik, Manastır ve İstanbul'daki okullarda öğrenimini tamamladı. Osmanlı coğrafyasının farklı şehirlerinde subay olarak görev yaptı. 1909'da, Meşrutiyet idaresini savunmak için Hareket Ordusu'yla İstanbul'a geldi. Trablusgarp'ta, Balkan Savaşları'nda ve Birinci Dünya Savaşı'nda önemli cephelerde savaştı, Çanakkale'de büyük başarılar elde etti. Mondros Mütarekesi'nin ardından *Bandırma* vapuruyla İstanbul'dan ayrıldı ve 19 Mayıs 1919'da Samsun'a indi. Bu tarih, Kurtuluş Savaşı'nın da başlangıcıdır. Amasya, Erzurum ve Sivas'taki örgütlenmelerin ardından Ankara'ya geçti ve Millet Meclisi'ni topladı. 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Antlaşması'na kadar süren mücadelenin ardından işgal kuvvetlerinin Anadolu'daki ve İstanbul'daki varlıkları son buldu. 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi ve Mustafa Kemal Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk cumhurbaşkanı oldu. 10 Kasım 1938'e kadar cumhurbaşkanlığı görevini sürdüren Atatürk, modern Türkiye'nin kurucusudur.

Türkiye'nin Geleceği Üzerine
İzmir'de Halkla Konuşma

(2 Şubat 1923)

Muhterem İzmir halkı, aziz hemşerilerim!¹

Sizi böyle yakından selamlamak benim için çok büyük bahtiyarlıktır. Bundan beş ay evvel muzaffer ordumuzun içinde buraya geldiğim zaman olduğu gibi bu defa gelişimde de bütün halkın hakkımda gösterdiği samimi tezahürat ve gösteriler cidden bende derin duygular vücuda getirmiştir. Mümkün olsaydı bütün hemşerilerimi bir arada görek teşekkür duygularımı sunmak isterdim.

Fakat buna maddi imkân bulunamadığı için bugün burada hazır bulunanlara, bütün heyete ait olan teşekkürlerimi de sunuyorum, hakiki, içten ve vicdani olarak.

Hanımlar, efendiler!

İzmir kırk asırlık bir atalar yurdudur. Bu kadar derin bir tarihe malik olan İzmir, aynı zamanda coğrafi yeri itibarıyla, iktisadi ve siyasi görünüşlerle de çok büyük önemi haizdir. Bunun için bütün memleketi ve bütün mille-

1. Mustafa Kemal Paşa'nın 2 Şubat 1923'te İzmir'de halkla yapmış olduğu ve altı saat süren konuşmanın tam metni Siirt Milletvekili Mahmut (Soydan) Bey'in çıkardığı *Milliyet* gazetesinde süreli olarak yayımlandı. Bu konuşmanın sadeleştirilmiş haliyse *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*'nin 70-72. sayılarında (Temmuz-Eylül 1973) yer aldı. Burada bu sadeleştirmenin yeniden gözden geçirilmiş halini sunuyoruz. (Y.N.)

ti yok etmek isteyen düşmanların gözleri bu kıymetli, bu tarihî, bu önemli şehre ve bunun civarına takıldı. Nitekim düşmanlarımız ilk önce bu güzel beldeyi çiğnediler ve daha da doğusuna geçtiler. Bu hareket yalnız İzmir'e saldırmakla kalmadı, bütün milletin kalbine ve vicdanına saplandı. Bu itibarla İzmir, bütün memleketi yok etmek için bütün milletin heyecanlarını dağıtmak için adeta bir parola olmuştur. Düşmanlar İzmir'i sıkıştırırken bütün milletin vicdanı sızlıyordu. Düşmanların bu hareketi bütün milletin kalbinde, vicdanında derin bir yara, kanlı bir yara vücuda getirmişti. Ve bütün kalplerin bu elemeleri, bu kederleri bütün bu acıları ifade etmek için söylediği şey, İzmir'di. Kulaklar daima, "Ah İzmir, ah İzmir!" diye dolardı. Şüphe yok, çeşitli noktainazardan çok önemli olan İzmir, aynı zamanda gönül çekici olan bu İzmir düşmana bırakılamazdı ve nitekim bırakılmadı. Bugün öyle bir günde, mutlu bir günde hemşerilerimle karşı karşıya bulunmak mutluluğunu tekrarlıyorum ve mutluluğu da ima kalbimde saklayacağım.

Hanımlar, efendiler!

Ben burada, sizin karşınızda hazırlanmış bir nutku okumak için bulunmuyorum.

Aynı zamanda size uzun veya kısa, hazır bir konferans vermek için de bulunmuyorum. Benim sizinle bulunmaktan maksadım doğrudan doğruya halkça, kardeşçe sohbette bulunmaktır. Yalnız benim değil, sizin dahi söylemenizi arzu ediyorum. Bunun üzerine bu şekilde görüşeceğiz. Diğer bir noktayı da arz edeyim. Bu dakikada karşınızda bulunan, Türkiye Büyük Millet Meclisi reisi veya başkumandan değildir; sadece bir mebus Mustafa Kemal'dir ve sizi çok seven hemşeriniz Mustafa Kemal'dir. (*Alkışlar.*) Şimdi sözü size tekrar ediyorum. Benden ne öğrenmek istiyorsanız, ne sormak istiyorsanız çok istir-

ham ederim, tam cesaret ve özgürlükle sorunuz. Ben de kudretim olduğu kadarıyla sizi doyurmaya çalışacağım.

Mustafa Kemal Paşa'nın bu önerisi üzerine kalabalık arasından 18 kişi çeşitli sorunlar üzerine soru sormuştur. Çok uzun olan bu soruları özetleyerek aşağıda sıralıyoruz.

Matbuat-ı Dahiliye (İç Basın) eski müdürü Fazlı Necip Bey: (Mustafa Kemal Paşa'yı övdükten sonra) "Halk hükümetini müdafaa ve devam ettirebilmek için henüz yeter teşkilatımız yoktur. Bu teşkilat olmadığı için korkarım ki tehlikeli bir durumdayız.

İstanbul'daki değinmelerimde bana sordular: 'Milli egemenlik yalnız Mebuslar Meclisi'nin tekeline geçti. Onun üstünde bir sultanlık, bir padişah, bir hükümet kalmadı. Onları kim sorumlu tutacak?' Daha başka sorular da soruyorlar: Bakanları –Avrupa'dakinin aksine– meclis seçiyor. Aralarında uyum ve fikir birliği yok.

Sizin kurduğunuz halk hükümeti ki kaynağından çıkan ve bütün memleketimizi, bütün topraklarımızı sulayabilecek olan suyu yalnız kendi tarlalarına akıttırmak istiyorlar.

Buna karşı yurdun bağımsızlığını, daimi milli egemenlikle, halk hükümetiyle devam ettirebilmek için bize ne öğreteceksiniz, ne aşılacaksınız?

Yarın seçim olacak. Seçimlerimizde açık sözle hareket ederek ne yapmak lazım gelecektir? Bize öğretiniz."

Mustafa Kemal Paşa bu sorulara teşekkür ettikten sonra, "Başka?" diye soruyor. Halktan biri de şu soruları yöneltiyor:

"Milli egemenliğin ebediyen sürdürülmesini temin edecek yollar ve bunlara ait hususlar tespit edilsin. Mustafa Sabri ve benzerleri yeni seçimde meclise girmesin. Subay kadrosunun refahını sağlayınız."

Mustafa Kemal Atatürk

Mustafa Kemal Paşa zamandan kazanmak için sorunların kestirme yoldan, yani övgüleri bir yana bırakarak sorulmasını istiyor.

Zanaatçılardan İbrahim Efendi de şu dilekte bulunuyor:

“El sanatları korunsun, bu zanaatçıların refahı sağlansın.”

Gümrük memurlarından bir “efendi”nin dileği:

“Boğazlar hakkında delegelerimizin kabul ettiği maddeler bağımsızlığımızı tamamen güvence altına alıyor mu?”

“Rusya’yla ilişkilerimiz nasıldır, gelecekte nasıl olacaktır? Ruslarla İngilizler arasında nasıl bir yol izleyeceğiz?”

Kız lisesi müdürü hanımın sorusu:

“Büyük devrimde kadınlığın hareket hattı nasıl olmalıdır?”

Milli Eğitim Müdürü Vasıf Bey’in soruları:

“Vahdeddin’in kaçıyla Osmanlı İmparatorluğu öldü mü?”

“Dini alet yapan çıkarıcılar tamamen yıkıldı mı?”

“Padişaha karşı duyulan efsaneye benzer halkın korkusu artık kalmadı. Ruhlarda ve fikirlerde oluşan bu değişikliğin nedeni nedir? Bu, yoksa birkaç kişinin etkisiyle meydana gelmiş bir hareket midir?”

“İstanbul’da hükümet ve padişah varken ve altı yüzyıldan beri Anadolu’da halk İstanbul’a dönük olmaya çalışmışken nasıl Ankara’da bu kudretli ve heybetli ve bu kadar dünyayı hayretlere boğan bir hükümet doğmuştur?”

Halktan bir başka soru:

“Yüzde 15 vergiyle yurtdışından eşya getirilmesi görüşülüyormuş. Bu nasıl olur? Eşya getirilecek olursa mevcut hiçbir şey müşteri bulamayacaktır. Biz keçe giymeliyiz, kendi malımızı kullanmalıyız. Yurda sokulması

yasak olan lüks eşyanın kesin olarak sokulmamasını rica ederim.”

Öğretmen Hikmet Bey:

“Türkiye nasıl çocuk istiyor? Milli eğitimin unsurları nedir? Milli kültür ne demektir? Padişahı öven eski programlar ne olacak?”

Öğretmen Hasan Âli Bey:

“Gelecek bilim hayatımızda medresenin yeri ne olacaktır?”

Öğretmen Melahat Hanım:

“Kadınların seçimlere ve siyasi hayata karışmasından yana mısınız?”

Orada bulunanlardan biri:

“Ülkedeki yabancı şirketlerin durumu ne olacaktır?”

Oradakilerden iki kişinin soruları:

“Kurulacak olan Halk Partisi'nin milli eğitim siyaseti ne olacaktır?”

“Museviler hakkında ne düşünüyorsunuz?”

Ahenk gazetesi başyazarı Şevki Bey:

“Bugünkü idare eski idare sistemidir. Seçimler de eski idare usulüne uyularak yapılmaktadır ve seçimlerde birtakım zümre tahakkümü meydana getirilmektedir. Bunun kaldırılması için ne düşünüyorsunuz?”

Edebiyat öğretmeni Nuriye Hanım:

“Kadınların da erkekler gibi hür, saygılı, temiz bir hakkı olmayacak mıdır?”

Oradakilerden biri:

“Orduda milis olarak çalışmış birkaç yüz kişilik subay vardır. Bunlar için ne düşündüğünüzü sorabilir miyim?”

Edirne eski maarif müdürü İzmirli Rahmi Bey:

“Köylülerimizi eğitmek ve refaha kavuşturmak için ne düşünüyorsunuz?”

Gazi Mustafa Kemal Paşa:

Mustafa Kemal Atatürk

Hakikaten benim gördüğüm manzarayı gördükten sonra yapılacak şey, derhal bütün kuvvetimizi, bütün önemli vasıtalarımızı, bütün servet kaynaklarımızı –ki İstanbul’da toplanmıştı– bunların tamamını bir an önce Anadolu’ya atmak ve derhal hükümeti Anadolu’ya nakletmek, ateşkes hükümlerine aykırı yapılan en ufak bir harekete karşı derhal kuvvet kullanmak gerekiyordu. Ve ben onu yapmak istiyordum.

Mustafa Kemal Atatürk’ün, 2 Şubat 1923’te İzmir’de yaptığı bu konuşma, nutuktan çok bir liderin halkıyla sohbeti olarak okunabilir. İzmir’in kurtuluşundan kısa bir süre sonra yapılan bu toplantıda Atatürk, farklı kesimlerden insanlara hayalindeki Türkiye’yi anlatır, eğitimden kadın haklarına, dinden askeriye çeşitli konulardaki düşüncelerini halkla paylaşır.

İzmir konuşması, büyük badireler atlatmış bir halkın lideriyle samimi ilişkisini, liderin halkına hesap verebilirliğini göstermesi açısından da önemli bir belge.

#yüzcüncüyl #cumhuriyet #millimücadele #izmir #halkaydınlanması

